

Holbergs gate 1 / 0166
Oslo
T: 22 04 49 70
F: 22 04 49 89
E: nso@student.no
W: www.student.no

Norsk studentorganisasjon

Innspillsnotat

Innspill til ekspertgruppe for finansieringssystemet for høyere utdanning

"Innspill av 01.10.2014."

Innspill til ekspertgruppen for finansiering av høyere utdanning og forskning

Innspill til ekspertgruppen for finansiering av høyere utdanning og forskning

Norsk studentorganisasjon (NSO) vil takke for muligheten til å komme med innspill til ekspertgruppen for finansiering av høyere utdanning i Norge. NSO representerer rundt 220,000 studenter ved de fleste norske høyere utdanningsinstitusjoner.

NSO mener et finansieringssystem for norske høyere utdanningsinstitusjoner skal stimulere til kvalitet i utdanning og forskning. Finansieringssystemet skal gi institusjonene mulighet til å prioritere sine ressurser for å kunne gi studenter oppfølging og veiledning, renovere bygg og ha en fagstab som har tid til å drive forskning og utdanning.

Utfordringer med dagens system

Basis

Basisfinansieringen utgjør i dag en for liten andel av den totale finansieringen som gis til institusjonene. Dette gjør at institusjonene i for stor grad gjør seg avhengige av de resultatbaserte komponentene i systemet og retter sitt arbeid mot feil mål og vanskeliggjør dermed også mulighetene for langsiktige og strategiske prioriteringer.

Utdanning

NSO mener incentivet for studiepoengproduksjon i dag er for sterke. De stimulerer i for stor grad til å produsere studiepoeng og blir således et incentiv som fremmer kvantitet foran kvalitet. I tillegg ser vi også utfordringer knyttet til kostnadskategoriene. Kostnadskategoriene gjenspeiler ikke de reelle utgiftene knyttet til studieprogrammene, hvilket gjør det lettere å spekulere i lønnsomhet i hvilke studieprogrammer som blir opprettet.

Forskning

Dagens forskningskomponent gir også i for stor grad et incentiv for kvantitet. Forskningskomponenten belønner forskningsmengde hvor tellekantsystemet og avlagte doktorgrader gjør at institusjonene blir avhengige av å holde oppe kvantiteten for å sikre tilstrekkelig finansiering.

Mulig løsning

Basisfinansiering

På bakgrunn av utfordringene skissert ovenfor ser NSO det som nødvendig at basisfinansieringen ved institusjonene økes til å innebære 65 % - 75 % fra dagens 60 %, som vil svekke incentivene og øke det strategiske handlingsrommet til institusjonene.

Utdanning

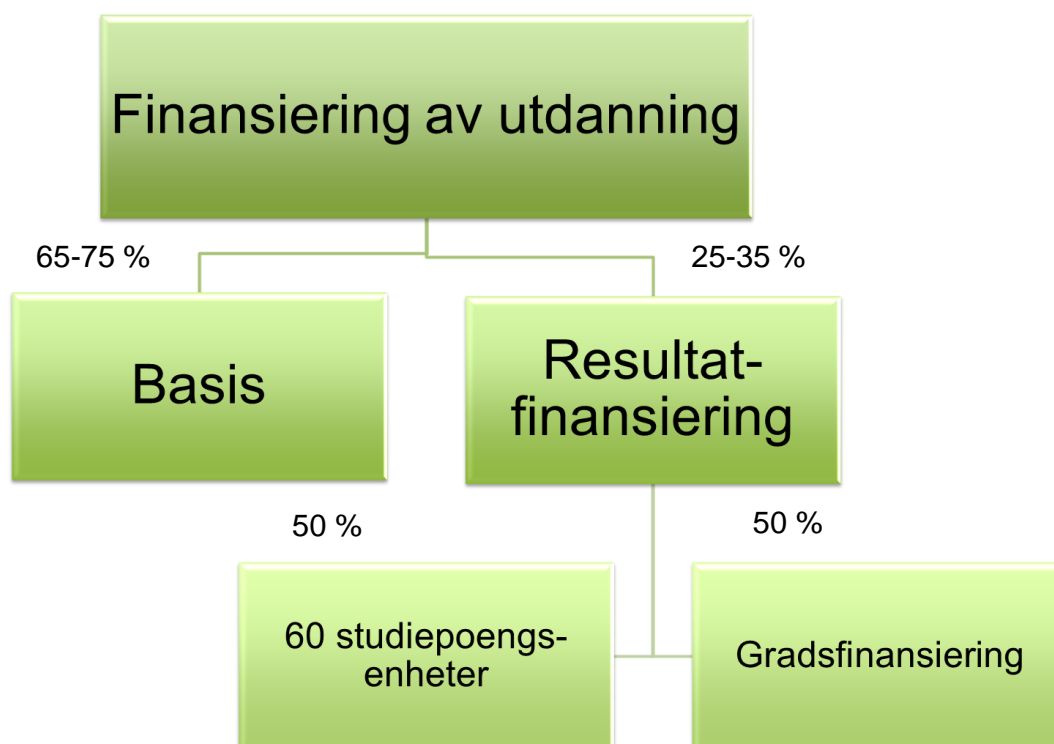
Norsk studentorganisasjon mener dagens resultatbaserte komponent skal reduseres, og da fra dagens 40 % av en den totale finansieringen for en studieplass til mellom 25-35 %.

Den skal også splittes opp i to deler:

1. Skal være en komponent som er lik den i dag, som utbetaler en bestemt sum etter kostnadskategori ettersom studenter leverer 60-studiepoengsekvivalenter. Om en

student tar en bachelor på 3 år, vil denne summen utbetales 2 år på etterskudd for hver 60 studiepoengsekvivalenter. Denne komponenten skal utgjøre 50 % av den resultatbaserte utdanningskomponenten

2. En komponent som skal tildeles etter at en kandidat har fullført sin grad (enten 180-poengs bachelorgrad, 120 poengs toårig masterprogram eller 300 poengs integrert mastergrad). Denne komponenten skal utgjøre 50 % av den totale resultatbaserte utdanningskomponenten. Hele summen vil utbetales i ett, og utgjøre summen av 2, 3 eller 5 år med 60 studiepoengsenheter. Slik at institusjonen vil få doblet summen etter at en student har fullført sin grad. Utbetalingen skal skje uavhengig om studenten har fullført på normert tid eller ikke.

NSO mener kostnadskategoriene skal gjenspeile de reelle utgiftene knyttet til et studie slik at det ikke vil lønne seg mer eller mindre å opprette studieplasser innenfor det enkelte studieområde for å finansiere andre.

Finansiering av forskning

NSO mener forskningen skal gi uttelling gjennom publisering og sitering, hvor publisering av forskning skal telle mest. For å få uttelling på sitering skal artikkelen som er sitert ha utløst publikasjonspoeng. Dette for å unngå strategisk tenking rundt vitenskapelige tematikker det kan lønne seg å skrive om.

I tillegg skal finansieringssystemet også belønne studentinvolvering i forskningsarbeider. I all den tid studentinvolvering er mer ressurskrevende skal man også belønne deretter.

Uttellingen av publiseringspoengene skal være større der hvor det er studentinvolvering, og studentene skal også opparbeide seg publikasjonspoeng. NSO mener dette er et viktig grep for å kunne bygge og sikre god forskningskompetanse på lang sikt.

NSO mener man gjennom finansieringssystemet skal legge til rette for at det lønner seg å publisere i Open Access-tidsskrifter, slik at norsk offentlig finansiert forskning blir tilgjengelig alle.

Dimensjonering og nasjonalt ansvar

NSO mener at fordeling av studieplasser bør sees i sammenheng med tildelinger av *nasjonalt ansvar*. En måte å løse dette på kan være at Regjeringen og institusjonene gjennom dialog inngår kontrakter basert på institusjonenes profil og komparative fortrinn. I disse kontraktene tildeles nasjonalt ansvar for fagområder. Med nasjonalt ansvar, som må tildeles for en lengre periode (minimum 20 år) ligger det fremtidig satsning på studieplasser til denne institusjonen på dette området. Det må være minimum to institusjoner som har nasjonalt ansvar for et fagområde for å sikre nasjonal faglig diskurs og utvikling.

I tillegg kan det innenfor profesjonsutdanninger/velferdsyrker tildeles regionalt ansvar i større regioner. Disse vil også prioriteres hva gjelder tildelinger av studieplasser.

Tildeling av nasjonalt ansvar og studieplasser skal ikke utelukkende baseres på fremskrivninger av kompetansebehov, men skal også tildeles fagområder som viser særlig potensiale, er av svært høy kvalitet, eller står i fare for å forsvinne fra norske institusjoner og som er essensiell for kunnskapsutviklingen i Norge.

Private institusjoner

Statstilskuddet til delfinansierte private høgskoler bør økes. NSO mener man gjennom finansieringssystemet skal gi de private høgskolene en større andel av basisfinansieringen for å minimere behovet for disse institusjonene å ta ut skolepenger.

Senterfinansiering

NSO mener bruken av sentre for fremragende forskning (SFF), sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) og sentre for fremragende utdanning (SFU) er et godt tiltak for å støtte opp om gode fagmiljøer. NSO etterlyser derimot en kraftig økning av finansieringen til SFUene da tildelte ressurser ikke er nok for å gi fagmiljøene det handlingsrommet som kreves for å drive frem de beste metodene for utdanning i dag. NSO mener derfor at i neste SFU-runde skal fagmiljøene få tildelt det dobbelte av de tre millionene per år med sikte på ytterligere økning.